

co-op

NET WORK

STUDIES

OPINTO-OPAS
2019–2020

CO-OP NETWORK
STUDIES
-YLIOPISTOVERKOSTO

OSUUSTOIMINNAN JA
YHTEISÖTALouden
OPINNOT

Co-op Network Studies -yliopistoverkosto

Osuustoiminnan ja yhteisötalouden opinnot

Opintojaksokuvaukset lukuvuodelle 2019–2020

Helsingin yliopisto
Ruralia-instituutti

Co-op Network Studies -verkostoon kuuluvat
Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto,
Jyväskylän yliopisto, Lapin yliopisto, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT,
Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto ja Vaasan yliopisto

SISÄLTÖ

CO-OP NETWORK STUDIES	3
CO-OP NETWORK STUDIES -OPINTOJAKSOT	5
OPINTOJAKSOKUVAUKSET JA AIKATAULUT	6
CNS-1 PERUSOPINNOT 25 OP	6
CNS-P1 Osuustoiminnan arvot ja periaatteet I (5 op).....	6
CNS-P2 Osuuskuntaoikeus I (5 op).....	8
CNS-P3 Osuustoiminnallisuus eri yritysmuodoissa I (5 op).....	9
CNS-P4 Osuuskuntien liiketoiminta ja johtaminen (5 op)	11
CNS-P5 Osuuskunnat ja kestävä kehitys (5 op).....	12
CNS-2 AINEOPINNOT 25 OP	14
CNS-A1 Osuustoiminnan arvot ja periaatteet II (5 op)	14
CNS-A2 Osuuskuntaoikeus II (5 op).....	15
CNS-A3 Osuustoiminnallisuus eri yritysmuodoissa II (5 op)....	17
CNS-A4 Osuuskuntien kilpailuetujen kehittäminen (5 op)	18
CNS-A5 Osuuskunnat vaihdantainstituutiona (5 op).....	19

CO-OP NETWORK STUDIES

Co-op Network Studies (CNS) on vuonna 2005 perustettu yliopistoverkosto, joka tarjoaa opiskelijoille osuustoiminnan ja yhteisötalouden sivuaineopintoja monitieteisenä yhteistyöverkostona sekä kehittää alan tutkimusta ja opetusta. Verkostoon kuuluu kymmenen suomalaista yliopistoa: Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulu, Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Lapin yliopisto, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto ja Vaasan yliopisto. Verkoston opetusta kehittää, tuottaa ja koordinoi Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti yhteistyössä verkoston yliopistojen kanssa.

Osuustoiminnan ja yhteisötalouden opintokokonaisuus koostuu viidestä perusopintotason kurssista (kandi- ja maisteriopinnot) ja viidestä aineopintotason kurssista (maisteri- ja jatko-opinnot). Kurssit ovat viiden opintopisteen laajuisia, lukuun ottamatta Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulun ja Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston opiskelijoita, joille kurssit järjestetään kuuden opintopisteen laajuisina.

Aineopintojen suorittaminen edellyttää kolmen ensimmäisen perusopintotason kurssin suorittamista (Osuustoiminnan arvot ja periaatteet, Osuuskuntaoikeus ja Osuustoiminnallisuus eri yritysmuodoissa). Aineopintotason A1-, A2- ja A3-kursseilla käydään läpi samoja kurssiteemoja kuin perusopinnoissa P1–P3-kursseilla, mutta syvemmin ja soveltavammin.

Lukuvuonna 2019–2020 perusopintotason kurssit (P1–P5) toteutetaan sekä syys- että kevätlukukaudella. Kaikki aineopintotason kurssit (A1–A5) toteutetaan kertaalleen lukuvuoden aikana. Pyydämme opiskelijoita huomioimaan kuitenkin sen, että voi olla mahdollista, että kurssejamme tarjotaan nykyisesseen muodossaan vain lukuvuoden 2019–2020 ajan. Jos opiskelija on siis kiinnostunut suorittamaan CNS-opintokokonaisuuksia, niin kannustamme varmuuden vuoksi kiirehtimään opintojen suorittamista lukuvuoden 2019–2020 aikana.

Opiskelijat voivat valita sekä yksittäisiä kursseja että laajempia opintokokonaisuuksia. Osa kursseista voidaan suorittaa sekä suomeksi että englanniksi kirjoittaen. Myös muiden kuin yliopisto-opiskelijoiden koko Suomen alueelta on mahdollista suorittaa perusopintotason kursseja Helsingin yliopiston Avoimen yliopiston kautta.

Verkoston opetuksella on kiinteä yhteys yhtäältä osuustoiminnan ja yhteisötalouden tutkimukseen ja toisaalta elinkeinoelämäään. Opinnoissa huomioidaan sekä perinteiset osuuskunnat eri aloilta että uudenlaiset osuuskunnat ja toi-

mialat, koska niiden merkitys kasvaa yhteiskunnassa, esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla. Kurseilla otetaan huomioon osuustoiminnan laaja kirjo ja keskinäisyys yritysmuotona. Kurssit luovat arvoa osuustoimintayrityksille, koska niillä keskustellaan yritysten kannalta ajankohtaisista ja olennaisista kysymyksistä. Osuustoiminnan neuvottelukunta CNS-johtoryhmän jäsenenä vahvistaa verkoston toimintaa myös opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Verkoston osaaminen mahdollistaa monitieteisen opetuksen, joka palvelee monipuolisesti osuustoimintaan ja yhteisötalouteen liittyvien tietojen ja taitojen sekä arvojen ja asenteiden kehittämistä. Opintokokonaisuuden suorittaja ei ainoastaan saavuta osuustoiminnan ja yhteisötalouden kannalta olennaisia oppimistavoitteita, vaan saa myös käyttökelpoisen näkemyksen talouselämän monipuolisuudesta. Verkoston kurssit ovat toisaalta hyödyllisiä myös niille, joilla ei ole ensisijaisesti kiinnostusta osuustoimintaan ja yhteisötalouteen.

OIKEUDET MAHDOLLISIIN MUUTOKSIIN PIDÄTETÄÄN.

Opintojaksoille ilmoitaudutaan viimeistään 5 päivää ennen kurssin alkua. Linkki ilmoittautumislomakkeeseen sekä tarkemmat ilmoittautumisajat ja -ohjeet löytyvät nettisivulta: <http://www.helsinki.fi/ruralia/koulutus/coop/index.htm>

Co-op Network Studies -koordinaatioyksikkö
(os. Lönnrotinkatu 7, 50100 Mikkeli)

Hagen Henry, dosentti, tutkimusjohtaja, OTT
hagen.henry@helsinki.fi

Pekka Hytinkoski, verkko-opetuskoordinaattori, KM
puh. 050 3199 309, pekka.hytinkoski@helsinki.fi

Tytti Klén, suunnittelija, VTM
puh. 050 576 2881, tytti.klen@helsinki.fi

CO-OP NETWORK STUDIES -OPINTOJAKSOT

Kurssit ovat 5 op:n laajuisia paitsi LUTin ja Aalto-yliopiston Kauppakorkeakoulun opiskelijoille, joille verkoston kurssit ovat laajuudeltaan 5 + 1 op:n laajuisia.

OPINTOJEN RAKENNE

CNS-1 Perusopinnot 25 op

CNS-P1	Osuustoiminnan arvot ja periaatteet I (5 op)	2.9.–20.10.2019 13.1.–1.3.2020 Kesä–heinäkuu 2020 (englanniksi)
CNS-P2	Osuuskuntaoikeus I (5 op)	2.9.–20.10.2019 13.1.–1.3.2020
CNS-P3	Osuustoiminnallisuus eri yritysmuodoissa I (5 op)	2.9.–20.10.2019 13.1.–1.3.2020
CNS-P4	Osuuskuntien liiketoiminta ja johtaminen (5 op)	28.10.–15.12.2019 9.3.–3.5.2020
CNS-P5	Osuuskunnat ja kestävä kehitys (5 op)	28.10.–15.12.2019 9.3.–3.5.2020

CNS-2 Aineopinnot 25 op

CNS-A1	Osuustoiminnan arvot ja periaatteet II (5 op)	28.10.–15.12.2019
CNS-A2	Osuuskuntaoikeus II (5 op)	13.1.–1.3.2020
CNS-A3	Osuustoiminnallisuus eri yritysmuodoissa II (5 op)	9.3.–3.5.2020
CNS-A4	Osuuskuntien kilpailuetujen kehittäminen (5 op)	28.10.–15.12.2019
CNS-A5	Osuuskunnat vaihdantainstituutioon (5 op)	9.3.–3.5.2020

OPINTOJAKSOKUVAUKSET JA AIKATAULUT

CNS-1 Perusopinnot 25 op Basic studies 25 cr

CNS-P1 OSUUSTOIMINNAN ARVOT JA PERIAATTEET I (5 OP) *Co-operative values and principles I (5 cr)*

Kurssikoodi: CNS-P1

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, I periodi 2.9.–20.10.2019

Kevätlukukausi 2020, III periodi 13.1.–1.3.2020

Kesä – heinäkuu 2020 (englanniksi)

Vastuuhenkilöt

Hagen Henry ja Pekka Hytinkoski, Helsingin yliopisto

Tavoite

Kurssin lopuksi opiskelijoilla on käsitys siitä, mikä osuuskunta on ja mille arvoille ja periaatteille osuuskuntayritys rakentuu. Opiskelijat tutustuvat erityyppisiin osuuskuntiin ja siihen, kuinka ne ovat käytännössä soveltaneet opintojaksolla käsiteltäviä teemoja.

Sisältö

Verkkokurssilla tutkitaan modernien osuuskuntien historiaa, niiden arvoja ja periaatteita niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Kurssilla opitaan, kuinka osuustoiminnan arvot ja periaatteet syntyivät ja muokkautuivat 1900-luvun aikana, keskustellaan niiden evoluutiosta 2000-luvulla ja tarkastellaan, kuinka ne uudelleenmuokkautuvat globaalin nykymaailman vaatimuksiin. Opintojakso päättyy esimerkeihin siitä, kuinka osuuskunnat eivät ole kuriositeetteja menneestä maailmasta, vaan niillä pystytään vastamaan modernin liiketoimintaympäristön haasteisiin.

Osa kurssista luennoidaan englanniksi. Kurssin voi suorittaa sekä suomeksi että englanniksi kirjoittaen.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Cooperative Principles for the 21st Century: Introduction. Document made available in electronic format by the International Co-operative Alliance ICA 11 September 1995 at: <http://www.uwcc.wisc.edu/icic/issues/prin/21-cent/intro.html>

International Cooperative Alliance Statement on the co-operative identity, in: International Co-operative Review, Vol. 88, no. 4/1995, 85, also available at: <http://ica.coop/en/what-co-op/co-operative-identity-values-principles>

Kuisma, Henttinen, Karhu, Pohls (1999): *Kansan talous*. 695 pp. Kirjayhtymä, Helsinki. Also available as a shorter version in English under the title "The Pellervo Story" (1999) Kirjayhtymä, Helsinki

MacPherson, Ian, *Customizing a Patchwork Quilt: Consolidating Co-operative Studies within the University World*, in: Hagen Henry, Pekka Hytinkoski and Tytti Klén (eds.), *Customizing a Patchwork Quilt: Consolidating Co-operative Studies within the University World*. In memoriam Ian MacPherson, University of Helsinki/Ruralia Institute, Publications 34, 2015, 21-25. Also available at: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Publications34.pdf>

Seppelin, Markus (2000): *Osuustoiminnan jalanjäljillä. Katsaus suomalaisen osuustoimintaliikkeen historiaan (The Traces of Cooperation. A Glance at the History of the Finnish Cooperative Movement)*, Helsinki: Helsingin yliopiston osuustoiminta instituutin julkaisuja 28

Troberg, Eliisa (2014). *Osuustoiminnan idea*. Pellervo-seura, Helsinki Bofori Oy, 2014. Saatavilla myös: <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2015/01/osuustoiminnan-idea.pdf>

Muu vastuuolettajan ilmoittama kirjallisuus tai materiaali.

Lisäluettavaa:

Barberini, Ivano (2009): *How the Bumblebee Flies. Cooperation, Ethics and Development*, Trebaseleghe, Italia

Bialoskorski Neto, Sigimundo (2012): *The History of the Rochdalian Co-operatives in Latin America*, in: Johanna Heiskanen, Hagen Henry, Pekka Hytinkoski, Tapani Köppä (eds.), *New Opportunities for Co-operatives: New Opportunities for People Proceedings of the 2011 ICA Global Research Conference*, Mikkeli and Seinäjoki, Finland: University of Helsinki/Ruralia Institute Publications No. 27, 64-71 (also available at: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Publications27.pdf>)

Birchall, Johnston (1997): *The International Co-operative Movement*, Manchester. Manchester University Press

Laurinkari, Juhani (1993): *An Historical Approach on the Development of Co-operatives*. Institut für Genossenschaftswesen an der Humboldt Universität, Berlin

Münkner, Hans-H. (1989): *Cooperative Ideas, Principles and Practices*. Institute for Co-operation in Developing Countries, Marburg

Rhodes, Rita (2012): *British Empire – the First Global Co-operative Development Agency*, in: Johanna Heiskanen, Hagen Henry, Pekka Hytinkoski, Tapani Köppä (eds.), *New Opportunities for Co-operatives: New Opportunities for People. Proceedings of the 2011 ICA Global Research Conference*, Mikkeli and Seinäjoki, Finland: University of Helsinki, Ruralia Institute Publications No. 27, 2012, 51-63. Also available at: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Publications27.pdf>

Muu vastuuolettajan ilmoittama kirjallisuus tai materiaali.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 10 % ja itsenäinen oppimistehtävä 90 %.

CNS-P2 OSUUSKUNTAOIKEUS I (5 OP) **Co-operative law I (5 cr)**

Kurssikoodi: CNS-P2

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, I periodi 2.9.–20.10.2019

Kevätlukukausi 2020, III periodi 13.1.–1.3.2020

Vastuuhenkilö

Anne Kontkanen, Osuustoimintakeskus Pellervo ja Jukka Mähönen,
Helsingin yliopisto

Tavoite

Kurssi suorittamisen jälkeen opiskelijalla on perustiedot suomalaisen osuustoiminnan oikeudellisista reunaehdoista ja erityisesti voimassa olevan osuuskuntaoikeuden keskeisistä piirteistä.

Sisältö

Osuuskuntaoikeuden keskeiset piirteet:

- vuoden 1901 osuustoimintalaista vuoden 2013 osuuskuntalakiin
- osuuskuntalain suhde osakeyhtiölakiin
- osuuskunnan keskeiset sidosryhmät ja niiden väliset suhteet
- keskeiset osuuskuntaoikeudelliset periaatteet
- osuuskunnan perustaminen ja alkurahoituksen hankkiminen
- vallan ja vastuun jakaminen osuuskunnassa, osuuskunnan toimielimet
- jatkorahoituksen hankkiminen
- tilinpäätös, tilintarkastus ja varojen käyttö
- yritysjärjestelyt
- taloudelliset vaikeudet ja toiminnan lopettaminen

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Pakolliset:

- osuuskuntalaki (421/2013)
- HE eduskunnalle osuuskuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 176/2001) s. 8-25
- HE eduskunnalle osuuskuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2012) s. 1-32
- Mähönen - Villa: Osuuskunta. Sanoma Pro, 2. uudistettu painos, 2014
- Immonen – Ossa – Villa: Osuuskunnan pääoman hallinta s. 13–43; 103-148. Talentum, 2015.
- Ohjelma osuustoiminnan vuosikymmenelle 2011-2020, kappaleet 4 ja 5, sivut 25–34 http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2014/05/finland_ICA_oweb.pdf

Tukimateriaali:

- Jukka Mähösen kalvomateriaali.
- Anne Kontkasan kalvomateriaali.

Hyvä tutustua, jos haluaa syvempää osaamista:

- Osuuskunnan perustajan opas <http://perustajanopas.pellervo.fi/>
- Tutustu PRH:n sivuilla olevaan Osuuskunnan perustamispakettiin <https://www.ytj.fi/index/Ilmoittaminen/perustamisilmoitus/osuuskunta.html>
- Osuustoimintalehden artikkelit (PDF -tiedosto, liitteenä)
- Omistajuus ja hallinto osuustoiminta- ja keskinäisissä yrityksissä, Pellervo-Seura ry:n julkaisu <http://77.86.226.107/storage/digikirjasto/omistajuus%20ja%20hallinto%202011.pdf>
- <http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/kak42002/kak-42002kalmi.pdf>

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 10 % ja itsenäiset oppimistehtävät 90 %.

CNS-P3 OSUUSTOIMINNALLISUUS ERI YRITYSMUODOISSA I (5 OP)

Co-operative values and principles as applied in different forms of enterprise I (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-P3

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, I periodi 2.9.–20.10.2019

Kevätlukukausi 2020, III periodi 13.1.–1.3.2020

Vastuuhenkilöt

Johanna Heiskanen, Hannele Mäkelä ja Salme Näsi, Tampereen yliopisto

Tavoite

Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää osuustoimintaa ja sen erityispiirteitä liiketoimintana erilaisissa yritysmuodoissa. Opiskelija hahmottaa, kuinka osuustoiminnan vahvuuksia ja kilpailuetuja hyödynnetään erilaisissa osuuskunnissa, keskinäisissä yhtiöissä, yhteiskunnallisissa yrityksissä ja muissa liiketoimintaratkaisuisissa.

Sisältö

Osuustoiminnan monimuotoisuus sekä erilaiset liiketoimintamallit ja -ratkaisut. Taulouden, laskentatoimen ja keskinäisyyden näkökulmat sekä osuustoiminnallinen pankkitoiminta.

Toteutus ja työtavat

Opiskelija tulee kirjoittaa esseitä ja analyysyjä osuustoiminnasta erilaisissa liiketoimintaratkaisuisissa sekä osallistua verkkokeskusteluun vastuupettäjien erikseen ohjeistamina.

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Kalmi, Panu (2002). Osuuskuntien erityispiirteitä. Julkaisussa Kansantaloudellinen aikakauskirja 98 (4)

Liiketaloudellisen Aikakauskirjan 4/1999 artikkelit vastuuolettajien osoittamin osin

Seuraavat artikkelit kirjasta Arja Suomi (toim.) Keskinäisyys - näkökulmia omistaja-asiakkuuteen, 2004, Edita Publishing Oy 2007

- Annastiina Henttinen, Keskinäisyyden alkulähteiltä (s. 9–30)
- Panu Kalmi, Keskinäisyys yritysmuotona (s. 31–46)
- Olli-Pekka Ruuskanen, Suomen keskinäiset vakuutusyhtiöt, kehitys 1994–2004 (sivut 71–91)
- Markku Miettinen, Keskinäisen vakuutusyhtiön voitonjako ja sen vaikutus yhtiön tunnuslukuihin (sivut 93–113)
- Vesa Kanniainen, Omistamisen etiikka (137–161)
- Petri Lehtipuu ja Susanna Monni, Vastuullinen vakuutusyhtiö (163–178)
- Koivuporras, Titta-Liisa (2008). Ihmiset ja pankki samaa maata, Yhteiskuntavastuun toteutuminen pankkisektorilla (väitöskirja). Acta Wasaensia No. 195. Aluetiede 10. Vaasan yliopisto

Troberg, Eliisa (2014). Osuustoiminnan idea. Pellervo-seura, Helsinki Bofori Oy, 2014. Saatavilla myös: <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2015/01/osuustoiminnan-idea.pdf>

Novkovic, Sonja (2008). Defining the co-operative difference. In *The Journal of Socio-Economics* 37 (2008) 2168–2177 *Journal of Co-operative Accounting and Reporting*, V2, N1 (2013): Co-operative Accounting: Purpose and Challenges, 5–15

Robb, Alan (2012). Stewardship: The core of cooperative accounting. In *Journal of Co-Operative Accounting and Reporting*, V1, N1, Summer 2012, 19–27

Muu vastuuolettajien osoittama kirjallisuus ja materiaali.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 25 % ja itsenäiset oppimistehtävät (3) 75 %.

CNS-P4 OSUUSKUNTIEN LIIKETOIMINTA JA JOHTAMINEN (5 OP) ***Co-operative business and management (5 cr)***

Kurssikoodi: A365A1000

LUT-yliopisto järjestää kurssin pilotoitina lukuvuonna 2019–2020.

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, II periodi 28.10.–15.12.2019

Kevätlukukausi 2020, IV periodi, 9.3.–3.5.2020

Vastuuhenkilöt

Terhi Tuominen, LUT-yliopisto

Tavoite

Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa keskeiset osuuskuntien erityispiirteet johtamisen ja liiketoiminnan tarkoituksen näkökulmasta. Opiskelija ymmärtää osuuskuntien ominaispiirteet ja niiden vaikutukset erityisesti osuuskunnan hallintoon, päätöksentekoon, markkinointiin sekä johtamiseen. Opiskelija osaa analysoida ja raportoida valitsemansa case-osuuskunnan liiketoiminnan eri osa-alueita itsenäisessä oppimistehtävässä.

Sisältö

Osuustoiminnallisen yritysmallin ominaispiirteiden vaikutus yrityksen tavoitteeseen, kaksoisuonteeseen, omistajuuteen, tuloksenjakoon, hallintorakenteeseen ja päätöksentekoon sekä markkinointiin ja johtamiseen. Tarkastelun kohteina ovat sekä suuret että pienet osuuskunnat, mukaan lukien asiakasomisteiset, tuottaja- ja työosuuskunnat.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi. Kurssi kuuluu myös LUT:n kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon johtamisen sivuaine kokonaisuuteen. Kurssi on LUT:n ja Aalto-yliopiston opiskelijoille 6 op (sisältää lisätehtävän), muiden yliopistojen opiskelijoille 5 op.

Oppimateriaali ja kirjallisuus

DDavis, Peter (2006) "Beyond human resource management in co-operatives", *Cross Cultural Management: An International Journal*, vol 13., issue 1, pp. 69-95.

Tuominen, Pasi (2012:) *The Purpose of Consumer Co-operation: Implications for the Management and Governance of Co-operatives*. Lappeenranta University of Technology. Available also: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/86193/-isbn%209789522653093.pdf?sequence=1>

Tuominen, Terhi (2013): *The accumulation of financial and social capital as a means to achieve a sustained competitive advantage for consumer co-operatives* Väitöskirja. *Acta Universitatis Lappeenrantaensis* 548. Lappeenranta University of Technology. Yliopistopaino 2013. Available also: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/93983/isbn9789522655103.pdf?sequence=2>

Puusa, A., Mönkkönen, K. & Varis, A. (2013) *Mission lost? Dilemmatic dual nature of co-operatives*. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 1 (1), 6-14

Soveltuvien osien: Hiltunen, M., Hänninen, J., Ossa, J., Pättiniemi, P., Pötry, J., Tainio, J. & Troberg, E. (2009): Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä yrittämällä menestykseen. Tietosanoma

Muu vastuuopettajan ilmoittama kirjallisuus.

Oheismateriaali:

Jussila, Iiro (2007): Omistajuus asiakasomisteisissa osuuskunnissa. Acta Universitatis Lappeenrantaensis 271. Lappeenrannan teknillinen yliopisto 2007. ISBN 978-952-214-408-9

Arviointi:

Itsenäinen oppimistehtävä 80 % ja toisen opiskelijan oppimistehtävän kommentointi 20 %. Aktiivinen osallistuminen kurssin keskustelutehtäviin.

CNS-P5 OSUUSKUNNAT JA KESTÄVÄ KEHITYS (5 OP)
Co-operatives and sustainable development (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-P5

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, II periodi 28.10.–15.12.2019
Kevätlukukausi 2020, IV periodi, 9.3.–3.5.2020

Vastuhenkilö

Hanna Moilanen ja Hagen Henry, Helsingin yliopisto

Tavoite

Opiskelijat tutustuvat kurssilla kestävän kehityksen konseptiin, sen perusteisiin ja historiaan sekä erilaisiin käytännön ratkaisuihin. Kurssin suoritettuaan opiskelijalla on perustiedot kestävän kehityksen ja osuustoiminnan yhteyksistä ja siitä, kuinka osuuskunnat pystyvät kansainvälisellä, kansallisella ja paikallisella tasolla vastaamaan kestävän kehityksen haasteisiin globaalissa kontekstissa.

Sisältö

Verkkokurssilla perehdytään kestävän kehityksen käsitteeseen ja tutkitaan sen yhteyttä osuustoimintaan. Osuuskuntien toimintaa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti taloudellisesta, sosiaalisesta ja ekologisesta näkökulmasta. Kurssin tehtävät mahdollistavat keskittymisen itseä eniten kiinnostavaan osuustoiminnan osa-alueeseen kestävän kehityksen näkökulmasta. Kurssin voi suorittaa sekä suomeksi että englanniksi kirjoittaen.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Kestävä kehitys

Hagen Henryn videoalustus "Return to Eden".

Brundtlandin komission raportti: Yhteinen tulevaisuutemme. <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>

Agenda 2030. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingour-world>

Osuuskunnat ja kestävä kehitys

Tenaw, Heinonen, Karhu & Ollila (toim.) (2015) Osuuskunnat ja kestävä kehitys, Pellervo-seura → erityisesti Visa Heinosen artikkeli Osuustoiminnan pitkä linja ja kestävän kehityksen haasteet, <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2015/02/osuuskunnat-ja-kestava-kehitys.pdf?cd9ca8>

Henry, Hagen (2013) Sustainable Development and Cooperative Law: Corporate Social Responsibility or Cooperative Social Responsibility?, in: International and Comparative Corporate Law Journal Vol.10, Issue.3, 2013, 58-75

ILO:n ja ICA:n julkaisu: Cooperatives and Sustainable Development Goals, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_240640.pdf

Rantanen, Klen & Henry (2016) Yhteisetu-osuuskunta – joustava paikallisrakenne muuttavalle maaseudulle, Ruralia-instituutti. <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja159.pdf>

Moilanen, Peltokoski, Pirkkalainen & Toivanen (2014) Uusi osuuskunta – tekijöiden liike, Into-kustannus.

Sumelius, J. ym: Cooperatives as a Tool for Poverty Reduction and Promoting Business in Tanzania

<http://formin-origin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=302259&nodeid=49317&contentlan=1&culture=fi-FI>

Muu vastuupettajien ilmoittama kirjallisuus tai materiaalit.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 25 % ja itsenäinen harjoitustyö 75 %.

CNS-2 Aineopinnot 25 op

Intermediate studies 25 cr

Huom! A-tason kursseille osallistuminen edellyttää CNS-P1-, P2- ja P3-kurssien suorittamista.

CNS-A1 OSUUSTOIMINNAN ARVOT JA PERIAATTEET II (5 OP)

Co-operative values and principles II (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-A1

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, II periodi 28.10.–15.12.2019. Vähäisen osallistujamäärän tapauksessa kurssi suoritetaan sovelletusti yksilötyönä.

Vastuuhenkilö

Hagen Henry, Helsingin yliopisto

Tavoite

Kurssin lopuksi opiskelijalla on syvempi ymmärrys siitä, mikä osuuskuntayritys on ja millaisille arvoille ja periaatteille se rakentuu. Opiskelijat tutustuvat kurssin aikana osuustoiminnan arvojen ja periaatteiden konkreettisiin haasteisiin ja sovelluksiin erityyppisissä osuuskunnissa.

Sisältö

Tässä opintojaksossa syvennytään yksityiskohtaisemmin niihin osuuskuntayritysten kohtaamiin nykypäivän haasteisiin, joita on käsitelty CNS-P1-kurssilla. Kurssi tavoittelee syvempää ymmärrystä osuustoiminnan arvoista ja periaatteista, niiden yhteysistä filosofian ja etiikan arvoihin ja periaatteisiin sekä niiden merkitystä osuustoiminnallisille yrityksille.

Osa kurssista luennoidaan englanniksi. Kurssin voi suorittaa sekä suomeksi että englanniksi kirjoittaen.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Birchall, Johnston (1997): The International Co-operative Movement. Manchester University Press, Manchester

Cooperative Principles for the 21st Century: Introduction. Document made available in electronic format by the International Co-operative Alliance ICA 11 September 1995 at: <http://www.uwcc.wisc.edu/icic/issues/prin/21-cent/intro.html>

International Cooperative Alliance Statement on the co-operative identity in: International Co-operative Review, Vol. 88, no. 4/1995, 85, also available at: <http://ica.coop/en/what-co-op/co-operative-identity-values-principles>

International Co-operative Alliance, Guidance notes to the co-operative principles. Available at: <http://ica.coop/sites/default/files/attachments/Guidance%20Notes%20EN.pdf>

Münkner, Hans-H. (1989): Cooperative Ideas, Principles and Practices. Institute for Co-operation in Developing Countries, Marburg

New Opportunities for Co-operatives (2012): New Opportunities for People. Proceedings of the 2011 ICA Global Research Conference, ed. by Johanna Heiskanen, Hagen Henry, Pekka Hytinkoski, Tapani Köppä, Mikkelä and Seinäjoki, Finland: University of Helsinki, Ruralia Institute Publications No. 27. (also available at: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Publications27.pdf>)

Muu vastuuopettajan osoittama kirjallisuus tai materiaalit.

Lisäluettavaa:

Barberini, Ivano (2009): How the Bumblebee Flies. Cooperation, Ethics and Development, Trebaseleghe, Italia

Parnell, Edgar (1999): Reinventing Co-operation. The Challenges of the 21st Century. Plunkett Foundation, Oxford

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 25 % ja itsenäinen harjoitustyö 75 %.

CNS-A2 OSUUSKUNTAOIKEUS II (5 OP)

Co-operative law II (5 cr)

Kurssikoodi : CNS-A2

Ajoitus

Kevätlukukausi 2020, III periodi 13.1.–1.3.2020. Vähäisen osallistujamäärän tapauksessa kurssi suoritetaan sovelletusti yksilötyönä.

Vastuuhenkilö

Hagen Henry, Helsingin yliopisto

Tavoite

Kurssin lopuksi opiskelija pystyy asettamaan CNS-P2-kurssilla oppimansa tiedot kansallisesta osuuskuntaoikeudesta kansainväliseen viitekehykseen, esimerkiksi eurooppalaiseen ja kansainväliseen osuuskuntaoikeuteen.

Sisältö

Opintojaksossa keskustellaan osuuskuntaoikeuden trendeistä ja kansallisen, ylikansallisen sekä kansainvälisen lainsäätämisen vastavuoroisesta vaikutuksesta. Samalla huomioidaan myös muita oikeuden alueita, kuten työ- ja vero-oikeus, kilpailuoikeus sekä kirjanpidon ja laskentatoimen standardit, jotta pystytään kuvaamaan niiden vaikutukset osuuskuntaoikeuteen.

Osa kurssista luennoidaan englanniksi. Kurssin voi suorittaa sekä suomeksi että englanniksi kirjoittaen.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

The 1995 International Cooperative Alliance Statement on the co-operative identity in: *International Co-operative Review*, Vol. 88, no. 4/1995, 85. Also available at: <http://ica.coop/en/what-co-op/co-operative-identity-values-principles>

The 2001 United Nations Guidelines aimed at creating a supportive environment for the development of cooperatives, UN, doc. A/RES/54/123 y doc. A/RES/56/114 (A/56/73-E/2001/68; Res./56)-

The 2002 International Labor Organization Recommendation 193 concerning the promotion of cooperatives (ILC 90-PR23-285-En-Doc, June 20, 2002). Available at: www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R193

Henry, Hagen (2012): *Guidelines for Cooperative Legislation*, 3rd revised edition. International Labour Organization, Geneva. (also available at: http://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_195533/lang-en/index.htm)

Henry, Hagen (2012): *Basics and New Features of Cooperative Law - The Case of Public International Cooperative Law and the Harmonisation of Cooperative Laws*, in: *Uniform Law Review. Revue de droit uniforme*, Vol. XVII, 2012, 197-233

(Selected reading from) *International Handbook of Cooperative Law*, ed. by Dante Cracogna, Antonio Fici and Hagen Henry, Heidelberg: Springer 2013

Muu vastuopettajan osoittama kirjallisuus tai materiaalit.

Arviointi

Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn 25 % ja itsenäinen harjoitustyö 75 %.

CNS-A3 OSUUSTOIMINNALLISUUS ERI YRITYSMUODOISSA II (5 OP)

Co-operative values and principles as applied in different forms of enterprise II (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-A3

Ajoitus

Kevätlukukausi 2020, IV periodi 9.3.–3.5.2020. Vähäisen osallistujamäärän tapauksessa kurssi suoritetaan sovelletusti yksilötöinä.

Vastuuhenkilöt

Johanna Heiskanen, Hannele Mäkelä ja Salme Näsi, Tampereen yliopisto

Tavoite

Kurssin tavoitteena on syventää kurssilla CNS-P3 opittuja asioita osuustoiminnallisen liiketoiminnan monimuotoisuudesta myös kansainvälisellä tasolla tarkastellen. Kurssin suoritettuaan opiskelijalla on selkeä käsitys siitä, mitä osuustoiminnan arvojen ja periaatteiden noudattaminen merkitsee liiketoiminnassa ja miten niitä voidaan toteuttaa. Opiskelija tutustuu osuustoiminnallisiin yrityksiin, jotka painottavat toiminnassaan ja vastuullista liiketoimintaa. Opiskelijalla on käsitys osuustoiminnallisten yritysten tarkasteluun soveltuvista teoreettisista viitekehyksistä ja osaa soveltaa niitä sekä teoreettisen ajattelun että käytännön esimerkkien tasolla.

Sisältö

- Osuustoiminnan monimuotoisuus; näkökulmia osuustoiminnan erilaisiin painotuksiin ja toimintamalleihin eri maissa ja maanosissa.
- Perinteiset osuuskunnat ja uusosuustoiminta sekä erilaiset hybridiratkaisut liiketoiminnan toteuttamisessa.
- Osuustoiminta, vihreä liiketoiminta ja kiertotalous.
- Osuustoiminta, yhteisötalous ja yhteiskunnallinen yrittäjyys.
- Osuustoiminnallisten liiketoimintamallien analysointi case-esimerkkien avulla.

Toteutus ja työtavat

Opiskelijan tulee kirjoittaa esseitä ja analysoida osuustoiminnasta ja muista vastuullisen liiketoiminnan malleista erilaisissa toimintaympäristöissä sekä osallistua verkkokeskusteluun vastuuoopettajien erikseen ohjeistamina.

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Perehtyminen kansainväliseen osuustoimintaan ICA:n ja Cooperatives Europeen verkkosivujen ja niiltä löytyvien julkaisujen avulla.

A COOPERATIVE VISION FOR THE COLLABORATIVE ECONOMY; Shaping a people-centered and democratic collaborative economy. https://coopseurope.coop/sites/default/files/Cooperative%20Vision%20for%20Collaborative%20economy_CoopsEurope.pdf

COOPERATIVE PLATFORMS IN A EUROPEAN LANDSCAPE: AN EXPLORATORY STUDY: Elena Como, Agnès Mathis, Marco Tognetti, Andrea Rapisardi: ISIRC Conference, Glasgow, September 2016. https://coopseurope.coop/sites/default/files/Updated_Paper_Cooperatives%20Collab%20Economy.pdf

BUILDING PEOPLE-CENTERED ENTERPRISES IN LATIN AMERICA AND CARIBBEAN: Cooperative case studies; https://coopseurope.coop/sites/default/files/Building%20peoplecentred%20Enterprises%20in%20Latin%20America_WEB.pdf

BUILDING INCLUSIVE ENTERPRISES IN AFRICA; Cooperative case studies; <https://coopseurope.coop/sites/default/files/Building%20Inclusive%20Enterprises%20in%20Africa%20-%20Cooperative%20Case%20Studies.pdf>

Novkovic, Sonja (2008). Defining the co-operative difference, *The Journal of Socio-Economics* 37

Seuraavat artikkelit teoksesta Johanna Heiskanen, Hagen Henry, Pekka Hytinkoski, Tapani Köppä (eds.), *New Opportunities for Co-operatives: New Opportunities for People. Proceedings of the 2011 ICA Global Research Conference, Mikkeli and Seinäjoki/Finland: University of Helsinki/Ruralia Institute Publications No.27, 2012* (also available at: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Publications27.pdf>)

- Sonja Novkovic and Wendy Holm, *Co-operative Networks as a Source of Organizational Innovation*
- Victor Pestoff, *Co-operatives and Democracy in Scandinavia: Past, present and future*
- Kostilainen Harri, Pättiniemi, Pekka, *State of Social Economy and Social Enterprise concept in Finland*

Koivuporras, Titta-Liisa (2008). Ihmiset ja pankki samaa maata, *Yhteiskuntavastuun toteutuminen pankkisektorilla (väitöskirja). Acta Wasaensia No. 195. Aluetiede 10. Vaasan yliopisto*

Muu vastuuolettajan ilmoittama kirjallisuus ja verkkomateriaali.

Arviointi

Väliessee (3) 60 %, keskustelutehtävät ja loppuessee 40 %.

CNS-A4 OSUUSKUNTIEN KILPAILUETUJEN KEHITTÄMINEN (5 OP)

The development of the competitive advantage of co-operatives (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-A4

Ajoitus

Syyslukukausi 2019, II periodi 28.10.–15.12.2019. Vähäisen osallistujamäärän tapauksessa kurssi suoritetaan sovelletusti yksilötyönä.

Vastuhenkilö

Iiris Aaltio, Jyväskylän yliopisto

Tavoite

Osuuskuntien kilpailuetujen ymmärtäminen osuustoiminnan periaatteiden ja arvojen pohjalta. Opiskelijat oppivat kehittämään ratkaisuja perustuen todellisiin osuuskuntiin.

Sisältö

Opintojakso antaa tiedot osuuskuntien taloudellisista kilpailueduista ja heidän yhteiskunnallisesta vastuusta. Tähän tarvitaan erikoistietoja ja -taitoja osuuskuntien taloushallintoa koskevasta lainsäädännöstä ja taloushallinnon toteuttamisesta.

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi ja itsenäiset opiskelutehtävät. Opiskelijat tutustuvat kurssin teemaa sivuaviini akateemisiin artikkeleihin verkkolukupiirimäisesti. Kurssi jakautuu kahteen työskentelyosaan, joiden välillä opettaja antaa yksilöohjausta. Tämän jälkeen opiskelijat tutustuvat vielä kertaalleen jo lukemiinsa artikkeleihin uusien kysymysten ja näkökulmien pohjalta.

Oppimateriaali ja kirjallisuus

Muu myöhemmin ilmoitettava soveltuva kirjallisuus.

Arviointi

Itsenäiset opiskelutehtävät 100 %.

CNS-A5 OSUUSKUNNAT VAIHDANTAINSTITUUTIONA (5 OP)

Co-operatives as institutions of exchange (5 cr)

Kurssikoodi: CNS-A5

Ajoitus

Kevätlukukausi 2020, IV periodi, 9.3.–3.5.2020. Vähäisen osallistujamäärän tapauksessa kurssi suoritetaan sovelletusti yksilötyönä.

Vastuuhenkilö

Petri Ollila, Helsingin yliopisto

Tavoite

Yksilöt saavat useimmiten enemmän aikaan keskittymällä tekemään sitä, mitä parhaiten osaavat, ja hankkimalla muut hyödykkeet esimerkiksi ostamalla. Nykyaikaiset yhteiskunnat perustuvatkin erikoistumiseen ja vaihdantatalouteen. Vaihdanta puolestaan perustuu yhdessä laadittuihin pelisääntöihin, vaihdannan instituutioihin. Vaihdantainstituutioita on olemassa laaja kirjo markkinaratkaisuisista aina tiukkaan hierarkiaan, jossa esimerkiksi rahalla ei ole käyttöarvoa. Osuuskunnat ovat vaihdantainstituutioita, jotka ovat tietyillä vaihdannan osa-alueilla osoittautuneet kilpailukykyisiksi, joskus jopa ylivoimaisiksi. Näin on esimerkiksi maataloustuotteiden ensimmäisen asteen jalostuksessa, jossa osuuskuntien kautta kulkee reilusti yli puolet maailman maataloustuotteista. Kurssin painopiste onkin tuottajaosuuskunnissa.

Kurssin tarkoituksena on tarkastella osuuskuntien ominaisuuksia vaihdannan näkökulmasta. Tavoitteena on, että osallistujat pystyvät kurssin jälkeen arvioimaan osuuskuntien vahvuuksia ja heikkouksia tästä näkökulmasta. Kurssilla esitellään lukuisia käsitteitä, joilla markkinoiden toimintaa voidaan ylipäätään arvioida.

Sisältö

Kurssi koostuu noin 12:sta 10–20 minuutin luentospotista, niihin liittyvistä haastattelusta sekä kurssitehtävästä, jossa kurssilla esille tulleita asioita sovelletaan valittuun esimerkkiosuuskuntaan. Kurssin pääpiirteittäinen sisältö on seuraava:

1. Johdanto: peruskäsitteitä kuten instituutio, vaihdantatalouden koordinaatio ja omistusoikeus.
2. Osuuskuntien erityispiirteet vaihdantainstituutiona: vertailu osakeyhtiöihin, yhteisöjen merkitys
3. Talouden koordinaatio: markkinat, sisäinen vaihdanta ja osuuskunnat
4. Talous ja keskinäinen riippuvuus: ristiriita ja yhteistyö, luottamus, omistusoikeus ja sen rooli osuuskunnissa
5. Osuuskunta ja vaihdannan kustannukset: transaktiokustannusteorian perusteet ja osuuskuntien ominaisuudet transaktiokustannusteorian valossa
6. Agenttiteoria ja osuuskunnat
7. Sosiaalinen pääoma ja sen merkitys osuuskunnissa
8. Osuuskuntien muutospainheet: osuuskunnan omistajuus, pääomakysymykset, osuuskuntien kansainvälistyminen. Uudet organisaatiomuodot, kuten hybridiosuuskunnat. Muuttuvat osuuskuntien periaatteet.
9. Osuuskuntien tulevaisuus

Toteutus ja työtavat

Verkkokurssi

Oppimateriaali ja kirjallisuus

P. Ollila, 2015, Tuottajaosuuskuntien kilpailuedut ja kehityksen ongelmat taloustieteen näkökulmasta, Osuuskunnat ja kestävä kehitys, Toim. Tenaw ym., Helsingin yliopiston taloustieteen laitos ja Pellervo-Seura, 62–91

P. Ollila, 2009, Principles of Institutional Economics - with Applications to Cooperative Enterprises, University of Helsinki, Department of Economics and Management, Working Paper no 56. Helsinki

Muu kirjallisuus ilmoitetaan kurssin alussa.

Arviointi

Oppimistehtävät 100 %.

OIKEUDET MAHDOLLISIIN MUUTOKSIIN PIDÄTETÄÄN.

HELSINGIN YLIOPISTO

Aalto-yliopisto

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LUT
University

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF OULU

TAMPEREEN
YLIOPISTO

Turun yliopisto
University of Turku

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

OSUUSTOIMINNAN
NEUVOTTELUKUNTA

**Koordinaatioyksikkö:
HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI
LÖNNROTINKATU 7
50100 MIKKELI**

Co-op Network Studies

